

SPF Beheer B.V.

Jaarverslag 2019

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
Profiel	2
Kerncijfers	3
Verslag van de Directie	4
Bericht van de Raad van Commissarissen	15
Balans per 31 december	19
Winst- en verliesrekening	20
Kasstroomoverzicht	21
Algemene toelichting op de jaarrekening 2019	22
Toelichting op de balans	27
Toelichting op de winst- en verliesrekening over 2019	33
Overige gegevens	38

Profiel

SPF Beheer B.V. (hierna: SPF Beheer) verzorgt de bestuursondersteuning, pensioenenadministratie en het vermogensbeheer voor een selecte groep klanten en is een middelgrote speler in de wereld van pensioenen en vermogensbeheer. Onze mensen verstaan hun vak, zijn gedreven, collegiaal en klantgericht.

Het is de ambitie van SPF Beheer om onze klanten op een hoog kwaliteitsniveau te bedienen. Hiervoor hebben wij uitstekende professionals in dienst en investeren we veel in kennis, systemen en processen. Wij kiezen ervoor om een overzichtelijke groep klanten intensief te bedienen. Hierdoor kennen wij de wereld van onze klanten door en door. Wij merken dat onze klanten deze focus waarderen. Onze kernwaarden zijn betrouwbaar, partnership en verandervermogen.

Kenmerken:

- Aantal medewerkers per 31 december 2019: 174.
- Belegd vermogen voor klanten ruim € 24 miljard.
- Aantal (gewezen) deelnemers en gepensioneerden van klanten circa 105.000.
- SPF Beheer is een 100% dochteronderneming van Stichting Pensioenfonds Rail en Openbaar Vervoer (voorheen genaamd Stichting Spoorwegpensioenfonds).

SPF Beheer werkte in 2019 voor de volgende opdrachtgevers:

- Stichting Spoorwegpensioenfonds
- Stichting Pensioenfonds Openbaar Vervoer
- Stichting Vervroegde Uittreding Openbaar Vervoer
- Stichting Vitaliteitsfonds Railinfrastructuur Bedrijven (in liquidatie)
- Stichting Fonds voor Sociale Bijstand NS
- Stichting Fondsenbeheer Spoorwegmuseum
- Stichting NS-reisfaciliteiten
- Stichting ter bevordering van arbeidsparticipatie bij arbeidsongeschiktheid in de bedrijfstak Spoorwegen
- Stichting Pensioenfonds Horeca & Catering
- Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Media PNO
- Veherex Schade N.V.

SPF Beheer is 100% aandeelhouder van KiDafo Beheer B.V.

Kerncijfers

	<u>2019</u>	<u>2018</u>	<u>2017</u>	<u>2016</u>	<u>2015 ¹⁾</u>
<i>Resultatenrekening</i>					
Netto-omzet	34.559	31.722	31.811	31.981	30.677
Personeelskosten	14.958	14.137	15.061	16.052	15.672
Overige kosten	22.588	17.638	15.268	20.457	16.074
Totaal bedrijfslasten	37.546	31.775	30.329	36.509	31.746
Bedrijfsresultaat	-2.987	-53	1.482	-4.528	-1.069
Resultaat na belastingen	-3.040	-762	1.085	-3.359	-793
 <i>Balans</i>					
Balanstotaal	17.476	21.209	23.500	24.828	20.926
Eigen vermogen	11.207	12.747	13.509	12.424	11.783
Liquide middelen	12.019	13.940	14.429	16.339	8.825
 <i>Overig</i>					
Werknemers gemiddeld (fte's) ²⁾	159 *	151 *	155 *	184	184
Werknemers ultimo (headcount) ²⁾	174 *	159 *	162 *	193	195

¹⁾ Vanaf 2016 stelt SPF Beheer alleen een enkelvoudige jaarrekening op (zie grondslagen voor consolidatie onder de Algemene toelichting op de jaarrekening 2016). De vergelijkende cijfers over 2015 zijn getoond op geconsolideerde basis.

²⁾ Exclusief de personeelsleden die boventallig zijn verklaard vanwege de reorganisatie 2016.

Verslag van de Directie

Inleiding

Voor SPF Beheer was 2019 een intensief, uitdagend en productief jaar. Het hoogtepunt daarbij was zonder meer het besluit van onze klanten Spoorwegpensioenfonds (SPF) en Stichting Pensioenfonds Openbaar Vervoer (SPOV) om per 1 april 2020 te gaan fuseren, waarbij zij tevens de intentie hebben uitgesproken om aansluitend samen verder te willen gaan met SPF Beheer door de vorming van een zelfadministrerend fonds. Daarnaast sloten we het jaar ook af met uitstekende beleggingsresultaten voor onze klanten. De absolute rendementen waren hoog, terwijl er tevens voor beide klanten een out-performance ten opzichte van de benchmark werd gerealiseerd.

Voor de interne organisatie was het alle hens aan dek in 2019. In 2018 werd namelijk geconstateerd dat we ten aanzien van een aantal onderdelen van de interne beheersing van de IT general controls als ook op het gebied van informatiebeveiliging een inhaalslag hadden te maken. In 2019 is hier met zeer veel inzet en toewijding aan gewerkt en zijn er geen significante bevindingen geconstateerd tijdens de audit, zodat we het jaar ook op dit punt positief konden afsluiten.

Fusie SPF en SPOV

Na een zorgvuldig traject hebben onze klanten SPF en SPOV, eind oktober 2019, het besluit genomen om per 1 april 2020 hun krachten te bundelen door middel van een fusie. De fondsen gaan samen verder onder de naam Pensioenfonds Rail & Openbaar Vervoer. Daarbij is door beide besturen de intentie uitgesproken om het nieuwe (samengevoegde) pensioenfonds om te vormen tot een zelfadministrerend fonds met 1 januari 2021 als streefdatum, waarbij het uitgangspunt is dat SPF Beheer opgaat in het nieuwe fonds. SPF en SPOV kiezen ervoor om verder te gaan met SPF Beheer als uitvoeringsorganisatie en te blijven investeren in het verbeteren van de kwaliteit van de uitvoering. SPF Beheer heeft zijn klanten de afgelopen jaren actief ondersteund in dit proces.

Ten aanzien van de beoogde samenvoeging van SPF Beheer met Pensioenfonds Rail & Openbaar Vervoer tot een zelfadministrerend fonds moeten nog definitieve besluiten worden genomen. De besluitvorming over de voorgenomen samenvoeging van SPF Beheer met het fusiefonds zal naar verwachting in de tweede helft van 2020 plaatsvinden. SPF Beheer verwacht in de aanloop naar en volgend op de fusie tussen SPF en SPOV intensieve gesprekken te voeren met Pensioenfonds Rail & Openbaar Vervoer omtrent dit proces.

Organisatie

In 2019 is veel geïnvesteerd in het verbeteren van de interne organisatie. Hierbij lag de nadruk op het verbeteren van de interne beheersing en het borgen van informatiebeveiliging in de processen.

In 2018 waren tekortkomingen geconstateerd op een specifiek onderdeel van het ISAE 3402 rapport: de general IT-controls. Dit werkte door in de uiteindelijke ISAE 3402-rapporten over dat jaar, voor zowel vermogensbeheer als pensioenbeheer. Na constatering is er een taskforce geformeerd om te voorkomen dat we hier in 2019 opnieuw hinder van zouden ondervinden. De taskforce is ten aanzien hiervan succesvol geweest. SPF Beheer beschikt over een ISAE 3402-rapport 2019 zonder beperkingen voor zowel vermogensbeheer als pensioenbeheer.

In 2018 was door middel van een selfassessment van onze klant SPOV duidelijk geworden dat de informatiebeveiliging van SPF Beheer naar een hoger volwassenheidsniveau moest worden gebracht.

Eind 2018 is hiervoor een project opgestart gericht op het inregelen van een serie controls van het Toetsingskader Informatiebeveiliging van DNB. In 2019 is zwaar geïnvesteerd om dit te realiseren. Het heeft geleid tot een versterking van de interne organisatie, in het bijzonder op het gebied van ICT. Voorbeelden van verbeteringen die zijn doorgevoerd zijn: het strakker inregelen van (ict-)processen, doorlichten en verscherpen van rollen en verantwoordelijkheden, updaten van software, herziening van afspraken met leveranciers, herinrichten en versterken van de afdeling Informatisering & Change, waarbij ook extra capaciteit en expertise aan de afdeling is toegevoegd en het management verder is versterkt. Er zijn diverse sessies georganiseerd om de awareness onder medewerkers ten aanzien van informatiebeveiliging te verhogen.

Gedurende het jaar is voor dit project veel externe expertise ingehuurd. Met ingang van 2020 gebeurt het op orde houden van de informatiebeveiliging nagenoeg geheel met eigen personeel. In het eerste kwartaal van 2020 is door middel van een externe audit aangetoond dat de beoogde projectdoelen ten aanzien van informatiebeveiliging zijn behaald. Desalniettemin blijft de borging en het doorontwikkelen van informatiebeveiliging ook voor 2020 een belangrijk aandachtspunt, mede omdat de eisen ten aanzien van informatiebeveiliging blijven toenemen. Voor 2020 is hiervoor ook budget gealloceerd.

Andere relevante ontwikkelingen en feiten ten aanzien van de interne organisatie in 2019 waren:

- Het verandertraject *Fit voor de toekomst* dat in 2018 al nagenoeg werd afgerond, werd in 2019 officieel afgerond en afgesloten. Het traject werd in 2016 opgestart om de organisatie wendbaarder te maken en voor te bereiden op de toekomst. De belangrijkste wapenfeiten die voortkwamen uit het traject waren een herinrichting van de organisatie, verlaging van de kosten, outsourcing van ICT-diensten en verhoging van de klanttevredenheid.
- In december 2019 zijn nieuwe cao-afspraken gemaakt met een looptijd van anderhalf jaar. Er ligt een afspraak voor een loonsverhoging in treden van in totaal 6%. Daarnaast zijn afspraken gemaakt over de verdere versoering van het sociaal plan.
- Per 1 januari 2019 stapten de klanten en SPF Beheer over op een nieuwe custodian (bewaarbank), BNY Mellon.
- De afdeling Internal Audit van SPF Beheer heeft zich 2019 gecertificeerd volgens IIA-standaarden. Het team werd versterkt en de auditcapaciteit werd uitgebreid.
- De medewerkerstevredenheid en -betrokkenheid wordt sinds 2017 meerdere keren per jaar gemeten. Eind 2019 werd de hoogste medewerkerstevredenheidsscore tot nog toe behaald (overallscore 7,3 op een schaal van 10). De medewerkersbetrokkenheid lag eind 2019 boven het landelijk gemiddelde.

De interne ontwikkelingen in 2019 waren intensief en dynamisch en er is bijzonder veel werk verzet door de medewerkers. Dit is een reden geweest om extra aandacht te besteden aan de sociale context en oog te hebben voor elkaar. Zo is er veel zorg besteed aan communicatie over onder meer het (voorgenomen) fusiebesluit en de lopende projecten. Ook werden in 2019 veel sociale evenementen georganiseerd. Het gebouw dat in 2018 opnieuw werd ingericht volgens de principes van activiteitgericht werken heeft hierbij gelijk zijn meerwaarde bewezen. De nieuwe plaza op de begane grond is een uitstekende ruimte gebleken voor bijeenkomsten, meetings en borrels. Zo werd er dit jaar ook met veel succes een *Open dag* georganiseerd, waarbij medewerkers familie, vrienden en kennissen mee konden nemen om een kijkje te komen nemen bij SPF Beheer.

Verder mag niet onvermeld blijven dat we er in 2019 opnieuw in zijn geslaagd om veel nieuw personeel te werven en aan ons te binden. In 2019 zijn verschillende nieuwe managers en medewerkers gestart en zijn veel tijdelijke, externe krachten vervangen door vaste medewerkers.

Kerncijfers personeel ¹⁾	2019	2018
Gemiddeld aantal fte's	159	151
Aantal medewerkers (headcount)	174	159
Man (headcount)	112	100
Vrouw (headcount)	64	59
Instroom (headcount)	34	25
Uitstroom (headcount)	19	28
Gemiddelde leeftijd	46	45
Ziekteverzuim	2,4%	4,0%

¹⁾ Exclusief de personeelsleden die boventallig zijn verklaard vanwege de reorganisatie.

Resultaten en activiteiten voor klanten

Ondanks de drukke werkzaamheden op het gebied van fusie van SPF en SPOV en de verschillende projecten hebben we de reguliere werkzaamheden voor klanten goed op niveau gehouden. De belangrijkste activiteiten en resultaten voor de klanten in 2019 waren:

- In 2019 ondersteunden we onze klanten SPF en SPOV bij de voorbereiding van de besluitvorming over de fusie en aansluitend bij de implementatie van de fusie. De implementatie loopt door in 2020.
- Voor onze klanten SPF en SPOV behaalden we uitstekende beleggingsresultaten. Voor SPF behaalden we over de gehele beleggingsportefeuille een nettorendement van 16,2%, het rendement van de bijbehorende benchmark was 15,3%. Daarmee heeft SPF een positief relatief rendement behaald van 0,9%. Voor SPOV behaalden we over de gehele beleggingsportefeuille een nettorendement van 16,0%, het rendement van de bijbehorende jaarbenchmark was 15,4%. Daarmee heeft SPOV een positief relatief rendement behaald van 0,6% ten opzichte van de benchmark.
- Onze klanten SPF en SPOV eindigden beide in de top-10 van het VBDO-benchmarkonderzoek, een onderzoek dat pensioenfondsen met elkaar vergelijkt op het gebied van duurzaamheid. SPF eindigde op de achtste plaats, SPOV op de tiende plaats. SPOV werd bovendien uitgeroepen tot het best presterende kleine fonds.
- We ondersteunden onze klanten bij de herijking van de verwachte beleggingsrendementen ten behoeve van de ALM-studies. De verwachte rendementen zijn naar beneden bijgesteld.
- We ontwikkelden en versterkten de fiduciaire propositie van SPF Beheer en deze is onafhankelijker gepositioneerd.
- De processen van de afdeling Vastgoed zijn met behulp van een externe partij doorgelicht en op punten verder verbeterd.
- SPF Beheer ondersteunde SPF in 2019 bij het on-site onderzoek van DNB naar de robuustheid van de pensioenadministratie.
- We ondersteunden onze klanten bij het inregelen van de wettelijke vereisten vanuit IORP II alsmede bij de aanpassing en vaststelling van de UPO-modellen 2020 conform berekening Uniforme Rekenmethodiek (URM).
- We ondersteunden onze klanten SPF en SPOV om zich voor te bereiden op de Brexit.
- Per 1 januari 2020 zijn de activiteiten die wij verrichtten voor de verzekeraar Veherex overgenomen door a.s.r. In 2019 ondersteunden wij Veherex bij de overdracht van de werkzaamheden.
- In 2019 toerden wij voor SPOV door het land met de pensioenbus en bezochten vestigingen van aangesloten werkgevers. De bezoekers van de pensioenbus waardeerden de dienstverlening met een 8,7 (interne meting). Voor onze klant SPF introduceerden wij in 2019 de zogeheten pensioenstations, voorlichting aan deelnemers vanuit verschillende NS-stations in Nederland. De bezoekers aan de pensioenstations waardeerden de dienstverlening met een 8,4 (interne meting). Ook werkten we verder aan de digitalisering van de communicatie. Zo introduceerden we in 2019 voor zowel SPF als SPOV digitale magazines.

- SPF Beheer verzorgt voor SPF en SPOV de opvang van vragen van deelnemers en gepensioneerden. Ten opzichte van 2018 daalde het aantal klantcontacten dat SPF Beheer had, namens SPF en SPOV, met ruim 8%.

Klantcontacten	2019	2018
Informatieverzoeken per brief/e-mail	2.861	3.341
Informatieverzoeken per telefoon	21.713	23.429
Bezoek inloopspreekuur	704	879
Totaal	25.278	27.649

Risicoparagraaf

Risicomanagement binnen onze organisatie heeft zowel betrekking op onze institutionele klanten en hun vermogen als op ons eigen vermogen en de risico's voor onze organisatie. In deze paragraaf gaan we in op het risicomanagementproces voor SPF Beheer.

Het jaar 2019 heeft in het teken gestaan van het verder verbeteren en optimaliseren van het intern beheersingsraamwerk van SPF Beheer, vooral gericht op IT-gerelateerde onderwerpen. Naar aanleiding van de audit van het ISAE 3402 rapporten 2018 en vanuit het project "Informatiebeveiliging op Orde" zijn er in de governance, het risicomanagement en de interne beheersingsmaatregelen verbeteringen aangebracht die ervoor zorgen dat SPF Beheer voldoet aan de vereisten die aan de interne beheersing van een pensioenuitvoerder mogen worden gesteld. Het betreft hier vooral een verbetering van de general IT-controls en het risicoraamwerk in relatie tot informatiebeveiliging. Waar mogelijk, is daarnaast ook het risicomanagement van SPF Beheer als geheel verder geoptimaliseerd. Sinds medio 2019 is het nieuwe beheersingskader van kracht en werkt SPF Beheer volgens dat nieuwe kader en de daarin opgenomen principes, procedures en maatregelen.

Governance

SPF Beheer hecht veel belang aan gedegen en effectief risicomanagement om een integere en beheerste bedrijfsvoering te waarborgen. Voor de invulling hiervan hanteren we het COSO ERM raamwerk. Dit raamwerk is in de financiële sector wereldwijd de standaard voor risicomanagement. Voor het in kaart brengen en beheersen van risico's werkt SPF Beheer volgens een eenduidige en integrale aanpak. Bij de uitwerking van het risicomanagementbeleid wordt onder meer gebruik gemaakt van het zogeheten "three lines of defence model". De praktische toepasbaarheid en het integreren van risicomanagement in de bedrijfsvoering wordt vergroot door gebruik te maken van deze verschillende verdedigingslijnen in de organisatie. De eindverantwoordelijkheid van het risicomanagement ligt bij de directie van SPF Beheer (eerste lijn). De directie wordt hierbij ondersteund door de afdeling Risk, Legal & Compliance (hierna: RL&C), de tweede lijn, die sturing geeft aan zowel het financieel als het operationeel risicomanagement. Daarnaast wordt er in risk-overleggen op verschillende managementniveaus en in het Risk & Valuation Committee aansluiting gezocht tussen de eerste en de tweede lijn. Internal Audit vormt de derde verdedigingslijn binnen SPF Beheer.

Risicobereidheid en doelstellingen

SPF Beheer heeft als kernwaarden: betrouwbaarheid, partnership en verandervermogen. Daarbij zijn de strategische doelstellingen: de kwaliteit verhogen, de kosten verlagen en de klantgerichtheid verbeteren. De directie van SPF Beheer heeft op basis van haar ervaringen de risk appetite begin 2018 opnieuw vastgesteld. In 2019 zijn daarin geen veranderingen op aangebracht. Gezien de kernwaarden en doelstellingen is de risicobereidheid laag tot zeer laag. In de risk appetite wordt geen onderscheid gemaakt in de risicobereidheid tussen de verschillende risicocategorieën. De mate van risicobereidheid

is een leidraad voor het al dan niet nemen van maatregelen ter beheersing van risico's en onzekerheden. De risicohouding van SPF Beheer valt binnen de risicohouding die de klanten verwachten.

Risicomanagementproces

In 2019 is het geïntegreerd risicomanagementproces verder geoptimaliseerd en geformaliseerd. Geïdentificeerde risico's worden geclassificeerd en afgezet tegen de risicobereidheid. Indien de risico's nog niet binnen de gewenste risicobereidheid van SPF Beheer vallen, worden maatregelen opgesteld om deze binnen de kaders te brengen. Het opvolgen van de risico-acties wordt door de afdeling RL&C gemonitord en gerapporteerd aan het management. Het gehele proces vormt de basis van het risico-raamwerk van SPF Beheer. In aanvulling daarop wordt een incidentensysteem beheerd dat, naast het oplossen van incidenten en monitoren daarvan, ook gericht is op het verbeteren van de organisatie ter voorkoming van toekomstige incidenten. De afdeling RL&C is verantwoordelijk voor de coördinatie van het risicomanagementproces. Elk kwartaal wordt een risicorapportage en een compliance-rapportage opgesteld. Deze kwartaalrapportages worden door de directie besproken en vastgesteld en vervolgens in de risk-overleggen op directoraatsniveau besproken en gedeeld met de raad van commissarissen, onze klanten en de managers van SPF Beheer.

Hoofdrisico's

SPF Beheer verdeelt haar risico's in vier categorieën. In deze paragraaf wordt per categorie ingegaan op de hoofdrisico's, de beheersing en de ontwikkeling van de risico's in 2019.

Strategische risico's

SPF Beheer definieert strategische risico's als risico's die het behalen van de strategische doelen van SPF Beheer bedreigen. De strategische doelstellingen zijn onder meer blootgesteld aan veranderingen in wetgeving, politiek en beleid.

SPF, de enige aandeelhouder van SPF Beheer, heeft haar strategie voor de komende drie tot vijf jaar uitgewerkt. Dat heeft in 2019 geleid tot een intentieovereenkomst voor een fusie tussen de pensioenfondsen SPF en SPOV, resulterend in een fonds dat vanaf 1 april 2020 verder gaat onder de naam Pensioenfonds Rail & Openbaar Vervoer. Eerder is door SPF de intentie uitgesproken om het fonds en de uitvoerder op termijn samen te voegen, waarmee het fonds een zelfadministrerend fonds (ZAF) wordt. Pensioenfonds Rail & Openbaar Vervoer streeft naar een samenvoeging per 1 januari 2021.

SPF Beheer onderkent strategische risico's op het gebied van verandercapaciteit, levensvatbaarheid, omgeving en concentratierisico's. De omgeving waarin SPF Beheer opereert, is onderhevig aan veel veranderingen. Er worden strengere eisen gesteld aan deskundigheid, governance en compliance. Bovendien stellen de klanten hogere eisen aan waar SPF Beheer moet voldoen. De voorgenomen fusie tussen SPF en SPOV en daarbij de intentie om op termijn door samenvoeging van het gefuseerde fonds met de uitvoeringsorganisatie een zelfadministrerend fonds te vormen leidt tot schaalvoordelen en een efficiëntere governance-structuur, waardoor de wendbaarheid en daarmee het verandervermogen wordt vergroot en de kosten worden verlaagd. Dit is nodig om in deze veranderende en veeleisende omgeving te kunnen blijven opereren.

Operationele risico's

SPF Beheer verstaat onder operationele risico's, de risico's die het gevolg zijn van het (dagelijks) uitvoeren in brede zin van de plannen en de deelplannen van SPF Beheer. Deze plannen geven uitvoering aan de verplichtingen die voortvloeien uit uitvoeringsoverkomsten en andere overeenkomsten met de klanten. Externe gebeurtenissen die hierop van invloed zijn behoren ook tot dit risicogebied.

Bij het uitvoeren van de dienstverlening voor de klanten loopt SPF Beheer het risico dat er bij de uitvoering van de processen fouten worden gemaakt. Voor de beheersing van dit risico hebben wij onze kritieke processen zo ingericht dat wij aantoonbaar “in control” zijn. Beheersmaatregelen om deze risico's af te dekken zijn voor een groot deel opgenomen in het ISAE 3402-raamwerk. Dit is een continu aandachtspunt voor directie en management, waarbij ook de afdeling Internal Audit een belangrijke, toetsende rol heeft.

De diensten, waarvoor SPF Beheer met een aantal leveranciers contracten heeft afgesloten, worden geclassificeerd als uitbesteding. Ten aanzien van uitbestede diensten vindt, afhankelijk van de risico-inschatting van de leverancier, uitvoerige monitoring van de uitvoering plaats. Bij onze belangrijkste leveranciers worden gecertificeerde ISAE 3402-rapporten opgevraagd. Dit verschaft extra inzicht en zekerheid ten aanzien van de interne beheersing van het uitbestede proces. Voor zover de rapporten of andere gebeurtenissen daartoe aanleiding geven, gaat SPF Beheer met deze leveranciers in gesprek om tot verbetering van de dienstverlening te komen. Het inherente uitbestedingsrisico van SPF Beheer is hoog onder andere door de uitbesteding van de IT-infrastructuur en de uitbesteding van de backoffice van vermogensbeheer (custodian activiteiten). Om dit risico te mitigeren heeft SPF Beheer diverse maatregelen getroffen die ervoor moeten zorgen dat er een gedegen en aantoonbare monitoring van de uitbestede diensten plaatsvindt. SPF Beheer is bezig om haar organisatie om te vormen tot een regieorganisatie, waarin de structuur en processen voor uitbesteding beter gewaarborgd zijn en blijven.

SPF Beheer ziet informatiebeveiliging als een belangrijke voorwaarde voor de kwaliteit en continuïteit van de dienstverlening. De pensioenfondsklanten van SPF Beheer, hun deelnemers, medewerkers van SPF Beheer en andere stakeholders moeten erop kunnen vertrouwen dat informatie correct is, beschikbaar is op het juiste moment en adequaat beveiligd is tegen (mogelijk) misbruik. Tevens mogen zij erop vertrouwen dat SPF Beheer alle vormen van informatie behandelt in overeenstemming met wet- en regelgeving. SPF Beheer hanteert hiervoor een basisbeveiligingsniveau en zoekt daarbij aansluiting bij de marktrichtlijnen NEN-ISO en CobIT. Eind mei 2019 zijn de deliverables uit het in 2018 gestarte project “Informatiebeveiliging op Orde” opgeleverd. Met het opleveren van deze producten heeft SPF Beheer aangetoond dat zij een beheersingskader voor informatiebeveiliging heeft opgezet en geïmplementeerd dat voldoet aan de CobIT-vereisten. Hiermee worden de risico's op het gebied van informatiebeveiliging afdoende beheerst. In de tweede helft van 2019 werkt SPF Beheer volgens dit nieuwe beheersingskader, waarbij begin 2020 door een externe audit is vastgesteld dat de maatregelen in het beheersingskader effectief hebben gewerkt. De ISAE 3402-rapporten 2019 voor Pensioenbeheer en Vermogensbeheer bevatten geen beperkingen.

Als gevolg van het coronavirus is medio maart, conform het Business Continuity Management Plan, het Crisismanagementteam ingesteld en werken alle werknemers van SPF Beheer thuis. De risico's voor de interne beheersing die hiermee samenhangen zijn beperkt en blijven wij monitoren. Hiermee hebben wij onze bedrijfsvoering en de door de klanten aan ons uitbestede processen nagenoeg ongewijzigd kunnen continueren. Tot op heden is het Business Continuity Plan in de praktijk effectief gebleken en geeft het plan vertrouwen voor de toekomst.

Financiële risico's

SPF Beheer definieert financiële risico's als de risico's die samenhangen met de uitvoering van het beleggingsbeleid en de daarvan afgeleide mandaten van de klanten van SPF Beheer. De focus is gericht op het management en beheer van de financiële middelen die onder beheer van de organisatie zijn.

SPF Beheer handelt enkel voor rekening en risico van haar klanten en belegt niet voor eigen rekening en risico. Hier komt derhalve geen marktrisico uit voort. Echter, een gedeelte van de vergoeding die SPF Beheer ontvangt van de pensioenfondsen voor haar werkzaamheden is gerelateerd aan de omvang van het beheerd vermogen voor die fondsen.

Compliance- en integriteitsrisico's

Onder compliance-risico's wordt verstaan, het risico dat binnen SPF Beheer niet voldaan wordt aan de wet- en regelgeving en interne richtlijnen, waardoor de kans op fouten in de uitvoering, toezichtrechtelijke maatregelen en/of de reputatieschade hoger is dan op basis van de risicohouding wenselijk is. Integriteitsrisico's zijn risico's die niet alleen de reputatie aantasten maar ook een bedreiging vormen voor het vermogen of resultaat van SPF Beheer, doordat de wet- of regelgeving dan wel (ongeschreven) maatschappelijke normen niet of ontoereikend worden nageleefd.

Per kwartaal wordt een compliance-rapportage opgesteld waarin zowel wetgevingsaspecten als integriteitsaspecten aan de orde komen. Daarin wordt onder andere aandacht besteed aan nieuwe of gewijzigde wet- en regelgeving, wetgevingsprojecten, integriteit en monitoring inzake wet- en regelgeving en integriteit.

Voor het in kaart brengen en monitoren van integriteitsrisico's wordt jaarlijks de systematische integriteitsrisico-analyse (SIRA) geüpdatet. RL&C monitort gedurende het jaar de naleving van de gedragscode en onderzoekt steekproefsgewijs de naleving daarvan.

De monitoring van de compliance- en integriteitsrisico's is een integraal onderdeel van het hiervoor beschreven risicomanagementproces. Eventuele incidenten worden met behulp van het incidentmanagementsysteem en -proces afgehandeld.

Impact van de risico's op de financiële positie van SPF Beheer

SPF Beheer doorloopt jaarlijks de ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Procedure). De ICAAP leidt tot een toekomstgerichte, risico-gebaseerde inschatting van de risico's die SPF Beheer verwacht te lopen en de invloed die deze risico's hebben op het aanwezige en vereiste kapitaal van de onderneming. De laatste uitkomsten van de procedure zijn vastgelegd in een rapportage en zijn gedeeld met DNB. DNB heeft de ICAAP-rapportage en de hoogte van het daarmee samenhangende ICAAP-kapitaal van SPF Beheer goedgekeurd.

Met DNB heeft afstemming plaatsgevonden over de berekening van het aanwezige eigen vermogen in het kader van de ICAAP-kapitaalvereisten. De resultaatontwikkelingen vormden aanleiding voor de directie van SPF Beheer om met de aandeelhouder in gesprek te gaan over de versterking van het eigen vermogen van SPF Beheer. In december heeft de aandeelhouder € 1,5 miljoen op het aandelenkapitaal gestort (agio), waardoor SPF Beheer blijft voldoen aan de kapitaalvereisten.

Risico's in verband met uitbraak coronavirus

De omzet van SPF Beheer is voor een deel afhankelijk van de omvang van het belegd vermogen van de klanten. Door de reactie op de markten als gevolg van de crisis is de waarde van het belegd vermogen sinds maart sterk aan schommelingen onderhevig en per saldo in waarde gedaald. Bij het opmaken van het jaarverslag is de volledige impact van de uitbraak van het coronavirus op onze bedrijfsvoering, de door de klanten uitbestede processen en het resultaat nog niet duidelijk. Dit zal namelijk mede afhangen van de wijze waarop de uitbraak van het coronavirus kan worden beheerst. Door de grote onzekerheid is het moeilijk om de verschillende scenario's in kaart te brengen.

Beheerst beloningsbeleid

SPF Beheer kent een beheerst beloningsbeleid. Een beschrijving van de hoofdlijnen van het beleid en de uitgekeerde bedragen worden gepubliceerd op de website. SPF Beheer kent een variabele beloning voor een beperkte groep medewerkers (directieleden en vermogensbeheerders). De variabele beloning

is onderworpen aan een afgewogen mix van kwantitatieve en kwalitatieve doelstellingen en bedraagt maximaal 20% van de salarissom. De variabele beloning legt een koppeling tussen de geleverde prestaties (gericht op het realiseren van de strategische ambitie) en de hoogte van de beloning binnen het risicoprofiel van SPF Beheer. De hoogte van de variabele beloning van de statutaire directieleden wordt toegelicht in de bezoldigingsparagraaf van de jaarrekening.

Financiële gang van zaken

Vermogenspositie

Het eigen vermogen bedraagt op de balansdatum € 11,1 miljoen. Dit betekent een solvabiliteit van 64% (2018: 60%). Ondanks het negatieve resultaat is de solvabiliteit in 2019 verbeterd als gevolg van de daling van het balanstotaal in combinatie met een agiostorting van € 1,5 miljoen.

Algemene resultaatsontwikkeling

Het resultaat na belastingen bedraagt € 3,0 miljoen negatief over 2019 en is daarmee met € 2,2 miljoen lager dan het resultaat van 2018 (€ 0,8 miljoen negatief). Het resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening voor belastingen ten opzichte van de netto-omzet is 9% negatief (2018: 0%).

Omzet

(x € 1.000)	2019	2018	Vershil
Vermogensbeheer	22.121	20.482	8%
Pensioenbeheer	10.705	9.657	11%
Varia	1.733	1.583	9%
Totaal netto-omzet	34.559	31.722	9%

De omzet in 2019 bedraagt circa € 34,6 miljoen en ligt daarmee 9% hoger dan de omzet in 2018. De omzet voor vermogensbeheer ligt op een hoger niveau dan voorgaand jaar als gevolg van een hoger belegd vermogen van onze klanten. De omzet voor pensioenbeheer is in 2019 hoger in verband met hogere doorbelasting van projecten aan SPF en SPOV (in 2019 o.a. fusie en IORP II).

(x € 1.000)	2019	2018	Vershil
Lonen en salarissen	12.244	11.759	4%
Sociale lasten	1.606	1.447	11%
Pensioenlasten	1.108	931	19%
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	950	1.346	-29%
Overige bedrijfslasten	21.760	16.690	30%
	37.668	32.173	17%
Mutatie reorganisatievoorziening	-122	-398	
Totaal bedrijfslasten	37.546	31.775	18%

De kosten voor lonen en salarissen zijn in 2019 met 4% toegenomen ten opzichte van 2018, een toename van de kosten met circa € 0,5 miljoen. Het gemiddeld aantal fte's, is toegenomen tot 159 fte (2018: 151 fte). De stijging van de kosten komt overeen met de toename van het gemiddeld aantal fte's.

De verhouding sociale lasten ten opzichte van de lonen en salarissen bedraagt in 2019 13,1% (2018: 12,3%). De lagere verhouding in 2018 houdt verband met een vrijval van een reservering in 2018.

De pensioenlasten zijn in 2019 toegenomen ten opzichte van 2018. Dit is het gevolg van de premie-ingroei, waarbij de premielast voor SPF Beheer, in overeenstemming met de gemaakte afspraken met SPF, stapsgewijs toegroeit naar het basisniveau van de pensioenregeling.

De afschrijvingen zijn in 2019 afgenomen ten opzichte van 2018. In 2018 heeft vervroegde afschrijving op materiele vaste activa plaatsgevonden als gevolg van verbouwing van het kantoorgebouw en de uitbesteding van de IT-infrastructuur aan CGI.

De overige bedrijfslasten zijn in 2019 toegenomen ten opzichte van voorgaand boekjaar. De kosten voor ingehuurd medewerkers en voor externe adviseurs en diensten van derden zijn toegenomen met € 5,0 miljoen. Inhuur was noodzakelijk vanwege een aantal grote projecten, dat mede betrekking had op de verbetering van de interne beheersing en op de fusie van SPF en SPOV. De automatiseringskosten zijn met € 0,8 miljoen toegenomen, met name als gevolg van uitbesteding IT-infrastructuur en hogere kosten van databanken voor vermogensbeheer. De kosten van externe adviseurs en diensten derden zijn met € 0,8 miljoen afgenomen met name vanwege relatief hoge accountantskosten in 2018 i.v.m. aanvullende assurancewerkzaamheden vanwege tekortkomingen op het gebied van de general IT-controls. Daarnaast is sprake van lagere kosten voor de custodian in 2019.

In het kader van de reorganisatie is in 2019 € 1,5 miljoen aan kosten ten laste van de reorganisatievoorziening gebracht. Tevens heeft per saldo € 0,1 miljoen vrijval plaatsgevonden als gevolg van planwijzigingen. De resterende reorganisatievoorziening komt hierdoor uit op € 0,1 miljoen per ultimo 2019.

Uitbraak coronavirus

De uitbraak van het coronavirus en de ontstane coronacrisis in 2020 heeft een negatieve impact op de resultaten van SPF Beheer. Deze daling heeft zich met name voorgedaan vanaf maart 2020. De omzet van SPF Beheer is voor een deel afhankelijk van de omvang van het belegd vermogen van de klanten. Door de reactie op de markten als gevolg van de crisis is de waarde van het belegd vermogen sinds maart sterk aan schommelingen onderhevig en per saldo in waarde gedaald. Naar het zich laat aanzien zal het resultaat over 2020 dan ook negatief afwijken van de initiële verwachtingen. Bij het opmaken van het jaarverslag is de volledige impact van de uitbraak van het coronavirus nog niet duidelijk. Dit zal namelijk mede afhangen van de wijze waarop de uitbraak van het coronavirus kan worden beheerst. Door de grote onzekerheid is het moeilijk om de verschillende scenario's in kaart te brengen. Naar verwachting zal de uitbraak van het coronavirus aanzienlijke economische gevolgen hebben voor onze klanten en het vermogen dat wij voor hen beheren. We doen er alles aan om, binnen de omstandigheden, onze werkzaamheden zo goed mogelijk te organiseren. Daarbij volgen wij de richtlijnen van het RIVM voor onze medewerkers. In maart 2020 hebben wij het Crisis Management Team geactiveerd om mogelijk te maken dat alle medewerkers op een verantwoorde manier kunnen thuiswerken en de pandemie-effecten te beheersen. Hiermee hebben wij onze bedrijfsvoering en de door de klanten aan ons uitbestede processen nagenoeg ongewijzigd kunnen continueren. Wij blijven daarnaast ook alert op wellicht aangepaste behoeftes van onze klanten. Naar verwachting zullen wij geen gebruik maken van de regelingen die worden aangeboden door de overheid. Afhankelijk van de resultaatontwikkelingen bestaat het risico dat een ICAAP-tekort ontstaat waardoor SPF Beheer niet langer meer voldoet aan de prudentiële kapitaalvereisten van DNB. In het verlengde van de toezegging die de aandeelhouder in december 2019 heeft gedaan met betrekking tot het aanvullen van een eventueel vermogenstekort in het kader van de ICAAP, heeft de aandeelhouder in maart 2020 geëxpliciteerd dat zij bereid is het eigen vermogen te versterken indien dat als gevolg van de effecten van het coronavirus beneden het gestelde minimum dreigt te komen.

Vooruitblik

2020 belooft een impactvol jaar te worden voor SPF Beheer, waarin belangrijke veranderingen voor de toekomst in gang worden gezet. Voor 2020 zijn de volgende speerpunten benoemd:

- Realiseren van goede reguliere dienstverlening voor onze klanten.
- Ondersteunen van onze klanten bij het inregelen van de fusie van SPF en SPOV.
- Proces om te komen tot besluitvorming over de beoogde samenvoeging van SPF Beheer met Pensioenfonds Rail & Openbaar Vervoer tot een zelfadministrerend fonds.
- Bestendigen en doorontwikkelen van de interne beheersing (ISAE 3402 rapport 2020 zonder beperkingen en informatiebeveiliging).

Bovenstaande speerpunten resulteren in een ambitieus projectportfolio voor 2020. Daarnaast zal in 2020 de aandacht uitgaan naar het doorontwikkelen van de regieorganisatie en de verdere verankering van de three lines of defence in de organisatie. De ontwikkeling van het coronavirus zoals in de vorige paragraaf omschreven zal bepalend zijn voor de ontwikkelingen in onze organisatie.

Utrecht, 28 mei 2020

Directie,

De heer mr. E. Kreikamp, algemeen directeur

De heer M.P. Mos RA RC RBA, directeur Financiën & Risicomanagement

De heer drs. J.F. van Halewijn, directeur Vermogensbeheer

De heer E.M. van der Reijden, directeur Operatie a.i.

Relevante nevenfuncties directie per 31 december 2019

De heer mr. E. Kreikamp, algemeen directeur:

- Lid Uitvoeringsraad Pensioenfederatie.

De heer M.P. Mos RA RC RBA directeur Financiën en Risicomanagement:

- Geen relevante nevenfuncties.

De heer drs. J.F. van Halewijn, directeur Vermogensbeheer:

- Extern adviseur Beleggingsadviescommissie Unilever APF.
- Lid Raad van Advies Financial Investigator.

De heer E.M. van der Reijden, directeur Operatie a.i.:

- Lid Raad van Toezicht Villa Pardoos.

Bericht van de Raad van Commissarissen

De raad van commissarissen houdt toezicht op het door de directie gevoerde beleid en de algemene gang van zaken binnen SPF Beheer en geeft, gevraagd en ongevraagd, advies aan de directie. De beheersing van risico's staat centraal in de toezichthoudende en adviserende rol. Daarnaast is de raad werkgever van de directie van SPF Beheer. In dit verslag wordt verantwoording afgelegd over de wijze waarop wij als raad van commissarissen invulling hebben gegeven aan de uitvoering van deze taken en bevoegdheden in het afgelopen jaar.

Ontwikkelingen

In 2019 is veel gerealiseerd door SPF Beheer en zijn besluiten genomen die van belang zijn voor de toekomst van de organisatie. De raad van commissarissen heeft de ontwikkelingen nauwgezet gevolgd. Zo heeft de raad van commissarissen de gang van zaken rond de fusie van SPF en SPOV actief gevolgd en met regelmaat met de directie van SPF Beheer gesproken over de mogelijke impact hiervan op SPF Beheer. Het feit dat de twee grote klanten van SPF Beheer hebben besloten om te fuseren per 1 april 2020 en de intentie hebben uitgesproken daarna met SPF Beheer verder te willen door de vorming van een zelfadministrerend fonds, is voor SPF Beheer een belangrijke strategische ontwikkeling. De besluitvorming over de beoogde samenvoeging van SPF Beheer met het fusiefonds zal naar verwachting in de tweede helft van 2020 plaatsvinden.

Naast de ontwikkelingen rond de fusie van SPF en SPOV ging in 2019 veel aandacht uit naar het versterken van de interne organisatie. De nadruk lag hierbij op twee projecten die in 2018 al waren opgestart om de interne beheersing te verbeteren: general IT-controls en "Informatiebeveiliging op orde". Voor de projecten is gedurende het jaar veel externe expertise ingehuurd en zijn in 2019 extra kosten gemaakt. De voortgang van de projecten en de extra druk die dit op de organisatie en de reguliere dienstverlening legde was een belangrijk en terugkerend onderwerp van gesprek in de overleggen van de raad van commissarissen en de directie van SPF Beheer. In 2019 hebben deze projecten veel van de organisatie gevraagd en zijn goede resultaten geboekt. De reguliere dienstverlening aan klanten bleef op niveau en de afgesproken serviceniveaus werden behaald. En in de eerste maanden van 2020 kon SPF Beheer een ISAE 3402 rapport 2019 afgeven zonder beperking voor zowel Vermogensbeheer als Pensioenbeheer en bleek uit een onafhankelijke, extern onderzoek dat SPF Beheer de projectdoelen ten aanzien van informatiebeveiliging heeft behaald.

De ontwikkeling van de financiële resultaten heeft de raad van commissarissen gedurende het verslagjaar actief gevolgd en met de directie besproken. Het jaar werd afgesloten met een negatief resultaat na belastingen van € 3,0 miljoen. Met name de extra kosten die in 2019 zijn gemaakt voor het weg nemen van de beperkingen op de general IT-controls in de ISAE 3402 rapporten 2018 en het op orde krijgen van de informatiebeveiliging drukten het resultaat. Ter versterking van het eigen vermogen heeft de aandeelhouder € 1,5 miljoen op het aandelenkapitaal gestort. Het integraal risicomanagement was een van de centrale en terugkerende onderwerpen in de gesprekken met de directie van SPF Beheer. Meermaals is gesproken over de impact van de ontwikkelingen in 2019 op de medewerkers van SPF Beheer. Voorts werden in het verslagjaar het dividendbeleid, het beheerst beloningsbeleid, het directiereglement en het reglement van de raad van commissarissen geëvalueerd en opnieuw vastgesteld.

In 2020 is de Raad van Commissarissen meegenomen in de communicatie en besluitvorming van de directie om maatregelen te treffen in relatie tot het coronavirus.

Samenstelling

De samenstelling van de raad staat beschreven onder dit bericht van de raad van commissarissen. Gedurende het verslagjaar is de samenstelling niet gewijzigd.

Vergaderingen

De raad van commissarissen kwam in het afgelopen jaar vijf keer bijeen in een regulier geplande vergadering. Tevens zijn drie extra telefonische vergaderingen gehouden om te spreken over de ontwikkelingen met betrekking tot het wegnemen van de beperkingen in de general IT-controls in de ISAE 3402 rapporten over 2018 en het project "Informatiebeveiliging op Orde". Alle commissarissen waren aanwezig tijdens deze vergaderingen. Bij drie vergaderingen sloot de externe accountant aan, eenmaal om het accountantsverslag 2018 te bespreken, eenmaal om het controleplan 2019 te bespreken en daarnaast voor de bespreking van de observatiebrief 2019. Ook heeft de raad van commissarissen samen met de accountant gesproken over frauderisico's bij SPF Beheer. In mei is met de aandeelhouder bijeengekomen om het jaarverslag 2018 vast te stellen. Naast de regulier geplande vergaderingen vonden er twee extra vergaderingen plaats in aanwezigheid van de aandeelhouder. Tijdens deze bijeenkomsten werd gesproken over de prioriteitenstelling voor SPF Beheer, de werkzaamheden in het kader van het oplossen van de beperkingen in de general IT-controls in de ISAE 3402 rapporten over 2018, het project "Informatiebeveiliging op Orde" en de versterking van de vermogenspositie van SPF Beheer. Ook werd gesproken over de fusiebesprekingen tussen SPF en SPOV en de mogelijke impact die dit zal hebben op SPF Beheer.

Mevrouw Van den Herik heeft, namens de raad van commissarissen, eenmaal de overlegvergadering van de ondernemingsraad met de directie bijgewoond. Ook vond een informele bijeenkomst plaats tussen de ondernemingsraad en mevrouw Van den Herik om te spreken over de prioriteiten van SPF Beheer, de voorgenomen fusie van SPF en SPOV en de impact hiervan op SPF Beheer. De raad vindt het belangrijk om op deze manier voeling te houden met de ontwikkelingen die leven bij de medewerkers. In dit kader vonden er ook gesprekken plaats tussen de raad van commissarissen en een aantal leden van het managementteam.

Aan het einde van het verslagjaar heeft de raad van commissarissen een zelfevaluatie uitgevoerd, gesproken werd onder meer over de onderlinge samenwerking en de samenwerking met de directie.

Vaststelling jaarrekening en decharge

De raad van commissarissen heeft kennisgenomen van het jaarverslag van de directie over 2019. De raad van commissarissen legt de door de directie opgemaakte jaarrekening ter vaststelling voor aan de algemene vergadering van aandeelhouders en adviseert de aandeelhouder, mede gezien de verderop in dit jaarverslag opgenomen goedkeurende controleverklaring, om de jaarrekening vast te stellen. Voorts bevelen wij de aandeelhouder aan de directie decharge te verlenen voor het gevoerde beleid en de raad van commissarissen voor het gehouden toezicht.

Erkentelijkheid

SPF Beheer heeft in 2019 belangrijke stappen voorwaarts gezet. De raad van commissarissen is de aandeelhouder erkentelijk voor zijn vertrouwen in de onderneming en dankt de directie, het management en de medewerkers voor hun inzet in het afgelopen jaar.

Utrecht, 28 mei 2020

Raad van Commissarissen,

De heer drs. M. Niggebrugge, voorzitter

De heer ir. B.F. Dessing, lid

Mevrouw drs. S.N. van den Herik, lid

Relevante nevenfuncties Raad van Commissarissen per 31 december 2019

De heer drs. M. Niggebrugge, voorzitter:

- Lid Raad van Commissarissen TBI Holding B.V.

De heer ir. B.F. Dessing, lid:

- Lid Bestuur Walter Maas Huis.
- Voorzitter Raad van Commissarissen NHG-Praktijkaccreditering.
- Lid RvT Stichting RegMed.
- Lid Vereniging AEGON.
- Lid Raad van Commissarissen Acta Holding.
- Lid Raad van Commissarissen Leyden Academy.
- Lid Raad van Commissarissen CbusineZ/CZ groep.
- Voorzitter Raad van Toezicht Nederlandse Hart Registratie (NHR).

Mevrouw drs. S.N. van den Herik, lid:

- Directeur Onderlinge Levensverzekering-Maatschappij "s-Gravenhage" U.A.
- Directeur N.V. Levensverzekering-Maatschappij "De Hoop".
- Lid Supervisory Committee Vesteda, voorzitter Remuneratie Commissie.
- Lid Platform Onderlinge Verzekeraars, Verbond van Verzekeraars.

Jaarrekening

Balans per 31 december

Vóór resultaatbestemming (x € 1.000)

ACTIVA	1)	31-12-2019	31-12-2018
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	(1)	1.082	1.450
Materiële vaste activa	(2)	<u>1.793</u>	<u>2.295</u>
		2.875	3.745
Financiële vaste activa	(3)		
Deelnemingen in groepsmaatschappijen		<u>46</u>	<u>44</u>
		46	44
Vlottende activa			
Vorderingen	(4)		
Handelsdebiteuren		248	484
Participanten		28	755
Overige vorderingen en overlopende activa		<u>2.260</u>	<u>2.241</u>
		2.536	3.480
Liquide middelen		12.019	13.940
Totaal		<u>17.476</u>	<u>21.209</u>
PASSIVA			
Eigen vermogen	(5)		
Geplaatst kapitaal		5.313	5.313
Agioreserve		5.500	4.000
Wettelijke reserve		717	953
Overige reserves		2.717	3.243
Onverdeeld resultaat		<u>-3.040</u>	<u>-762</u>
		11.207	12.747
Voorzieningen	(6)		
Voorziening voor jubileumuitkeringen		412	348
Reorganisatievoorziening		<u>73</u>	<u>1.655</u>
		485	2.003
Langlopende schulden	(7)	804	1.256
Kortlopende schulden	(8)		
Schulden aan leveranciers		890	1.227
Belastingen en sociale lasten		929	927
Overige schulden en overlopende passiva		<u>3.161</u>	<u>3.049</u>
		4.980	5.203
Totaal		<u>17.476</u>	<u>21.209</u>

1) De nummering verwijst naar de toelichting.

Winst- en verliesrekening

(x € 1.000)

		<u>2019</u>	<u>2018</u>
Netto-omzet	(9)	34.559	31.722
Lonen en salarissen	(10)	12.244	11.759
Sociale lasten	(11)	1.606	1.447
Pensioenlasten	(12)	1.108	931
Mutatie reorganisatievoorziening	(13)	-122	-398
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	(14)	950	1.346
Overige bedrijfslasten	(15)	<u>21.760</u>	<u>16.690</u>
Totaal bedrijfslasten		<u>37.546</u>	<u>31.775</u>
Bedrijfsresultaat		-2.987	-53
Rentebaten		0	0
Rentelasten		-55	-74
Totaal financiële baten en lasten	(16)	<u>-55</u>	<u>-74</u>
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening voor belastingen		-3.042	-127
Belastingen	(17)	<u>0</u>	<u>-636</u>
		-3.042	-763
Aandeel in het resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen	(18)	<u>2</u>	<u>1</u>
Resultaat na belastingen		<u>-3.040</u>	<u>-762</u>

Kasstroomoverzicht

(x € 1.000)

	2019	2018
Operationele activiteiten		
Resultaat na belastingen	-3.040	-762
Afschrijvingen op materiële en immateriële vaste activa	950	1.346
Mutatie voorzieningen	-1.518	-1.532
Mutatie langlopende schulden	-452	55
Resultaat deelnemingen	-2	-1
Bruto-kasstroom uit operationele activiteiten	-4.062	-894
Mutatie vorderingen	944	2.692
Mutatie kortlopende schulden	-224	-52
Mutatie werkkapitaal	720	2.640
Netto-kasstroom uit operationele activiteiten	-3.341	1.746
Investeringsactiviteiten		
Investerings in immateriële en materiële vaste activa	-80	-2.235
Netto-kasstroom uit investeringsactiviteiten	-80	-2.235
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Agiostorting	1.500	0
	1.500	0
Mutatie liquide middelen	-1.921	-489
Liquide middelen begin verslagjaar	13.940	14.429
Liquide middelen einde verslagjaar	12.019	13.940

Algemene toelichting op de jaarrekening 2019

Algemeen

Relatie met moedermaatschappij en voornaamste activiteiten

De onderneming gevestigd te Utrecht (Arthur van Schendelstraat 850, 3500 GA, nummer Kamer van Koophandel: 30131360) is een besloten vennootschap, waarvan de aandelen voor 100% in het bezit zijn van Stichting Pensioenfonds Rail & Openbaar Vervoer (tot 1 april 2020 genaamd: Stichting Spoorwegpensioenfonds (SPF)). SPF Beheer is van oudsher een uitvoeringsorganisatie voor pensioenfondsen. De voornaamste activiteiten zijn de beleidsvoorbereiding alsmede de uitvoering van pensioenbeheer en vermogensbeheer namens haar klanten en de uitvoering van specifieke arbeidsregelingen.

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld volgens de wettelijke bepalingen van titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en de Richtlijnen van de Jaarverslaggeving. De toegepaste grondslagen voor de waardering van activa en passiva zijn hierna per post toegelicht.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Grondslagen voor consolidatie

SPF Beheer heeft, evenals in 2018, per eind 2019 één deelneming, te weten een 100% belang in KiDafo Beheer B.V. (vestigingsplaats te Utrecht). Vanwege de geringe omvang van KiDafo Beheer B.V. is het effect van het opnemen van een geconsolideerd overzicht van te verwaarlozen betekenis. Derhalve stelt SPF Beheer alleen een enkelvoudige jaarrekening op.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Voor zover niet anders is vermeld, zijn activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Een actief, waarover SPF Beheer de beschikkingsmacht heeft, wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting is in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, is het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder zijn activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop SPF Beheer geen beschikkingsmacht meer heeft of dat niet meer is voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

De bedragen in de jaarrekening zijn gepresenteerd in duizenden euro's. Alle bedragen in de jaarrekening zijn afgerond op € 1.000, tenzij anders vermeld.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa, verplichtingen, baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. Herzieningen van schattingen zijn opgenomen in de periode waarin de schatting is herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Bijzondere waardeverminderingen

Per het einde van het verslagjaar wordt bepaald of er aanwijzingen zijn voor bijzondere waardeverminderingen. Van een bijzondere waardevermindering is sprake indien de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde. De realiseerbare waarde van een actief is gelijk aan de hoogste van de verkoopprijs minus verkoopkosten of de bedrijfswaarde.

Transacties in vreemde valuta

Vorderingen en schulden in vreemde valuta zijn omgerekend tegen de koers per balansdatum. Transacties in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers op de transactiedatum. Koersverschillen bij de omrekening van activa en verplichtingen zijn opgenomen in de winst- en verliesrekening.

Immateriële en materiële vaste activa

De immateriële en materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingprijs verminderd met afschrijvingen. De afschrijvingen zijn gebaseerd op de verwachte economische levensduur en zijn berekend op basis van een vast percentage van de aanschafwaarde (10% tot 25%). Er wordt afgeschreven vanaf de maand van ingebruikname. Boekwinsten en -verliezen bij verkoop zijn opgenomen in de afschrijvingen.

Financiële vaste activa

Deelnemingen in groepsmaatschappijen

Deelnemingen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid kan worden uitgeoefend, zijn gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode op basis van de nettovermogenswaarde. Bij de bepaling van de nettovermogenswaarde zijn de waarderingsgrondslagen van de deelneming gehanteerd.

Latente belastingvorderingen en latente belastingverplichtingen

Latente belastingvorderingen uit hoofde van verrekenbare verschillen en beschikbare voorwaartse verliescompensatie worden opgenomen voor zover het waarschijnlijk is dat er toekomstige fiscale winst beschikbaar zal zijn waarmee verliezen kunnen worden gecompenseerd en verrekeningsmogelijkheden kunnen worden benut. Latente belastingvorderingen zijn opgenomen onder de financiële vaste activa, eventuele latente belastingverplichtingen zijn opgenomen onder de voorzieningen.

Vorderingen

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid. De voorziening voor oninbaarheid is bepaald op basis van individuele beoordeling van de inbaarheid van de vorderingen. De vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan 1 jaar.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde en staan, voor zover niet anders vermeld, ter vrije beschikking van de vennootschap.

Voorzieningen

Voorzieningen worden getroffen indien er sprake is van een huidige (contractuele of feitelijke) verplichting, als gevolg van een gebeurtenis in het verleden. Een voorziening wordt alleen getroffen voor zover een betrouwbare schatting kan worden gemaakt van de verplichting en het waarschijnlijk is dat een dergelijke verplichting ook daadwerkelijk moet worden betaald. De feitelijke uitkomst kan afwijken van deze inschattingen.

Voorziening voor jubileumuitkeringen

Er is een voorziening voor jubileumuitkeringen gevormd voor uitkeringen aan medewerkers wanneer zij 12½, 25 en 40 jaar in dienst zijn. In de voorziening wordt rekening gehouden met de datum indiensttreding van de medewerker, met de toekomstige salarisstijgingen, de blijfkans, de overlevingskans, de verwachte pensioenleeftijd en de resterende periode tot aan de jubileumdatum. De voorziening is gewaardeerd tegen contante waarde, waarbij de markttrente van hoogwaardige ondernemingsobligaties per balansdatum als disconteringsvoet is gebruikt.

Reorganisatievoorziening

SPF Beheer verantwoordt een reorganisatievoorziening indien een gedetailleerd plan voor de reorganisatie is geformaliseerd en een aanvang is gemaakt met de reorganisatie of deze bekend is gemaakt onder het personeel (uiterlijk vóór het opmaken van de jaarrekening). Verwachte vertrek- en ontslagvergoedingen en samenhangende kosten uit hoofde van het vóór de normale pensioendatum beëindigen van dienstverbanden met werknemers worden in deze voorziening betrokken. De voorziening wordt gevormd, zodra SPF Beheer zich aantoonbaar heeft verbonden aan de uitkering van deze vergoedingen, terwijl er nog geen sprake is van een definitieve getekende vaststellingsovereenkomst. De reorganisatievoorziening omvat onder meer schattingen en veronderstellingen met betrekking tot de hoogte van de vertrek- en ontslagvergoedingen en samenhangende kosten. De voorziening is gewaardeerd tegen contante waarde, waarbij de markttrente van hoogwaardige ondernemingsobligaties per balansdatum als disconteringsvoet is gebruikt.

Langlopende schulden

De langlopende schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde en hebben een looptijd langer dan een jaar.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden zijn gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs en hebben een looptijd korter dan een jaar. Onder de overlopende passiva zijn nog te betalen en vooruit ontvangen bedragen verantwoord.

Grondslagen voor de resultaatbepaling

Algemeen

Baten zijn in de winst- en verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten zijn verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De baten en lasten zijn bepaald met inachtneming van de hiervoor vermelde grondslagen van waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. Winsten zijn verantwoord in het jaar waarin zij worden gerealiseerd. Verliezen zijn in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn.

Netto-omzet

De netto-omzet betreft de opbrengst van de in het verslagjaar geleverde diensten, exclusief omzetbelasting.

Bedrijfslasten

De bedrijfslasten worden verantwoord in het jaar waarop zij betrekking hebben.

Werknemers bouwen bij SPF Beheer voor eigen rekening en risico pensioen op (toegezegde bijdrage-regeling). De bijdrage van SPF Beheer hieraan wordt verantwoord onder de pensioenlasten.

De afschrijvingen op materiële en immateriële vaste activa zijn gerelateerd aan de aanschafwaarde en de economische levensduur van de betreffende activa.

Belastingen

De vennootschapsbelasting wordt berekend tegen het geldende tarief over het resultaat van het verslagjaar, waarbij rekening wordt gehouden met permanente verschillen tussen de winstberekening volgens de jaarrekening en de fiscale winstberekening.

Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Deze methode bouwt de kasstromen op vanuit de posten van de winst- en verliesrekening en de mutaties in de balansposten. Onderscheid is gemaakt naar kasstromen uit bedrijfsactiviteiten, investeringsactiviteiten en financieringsactiviteiten. Valutaverschillen zijn opgenomen in het resultaat na belastingen.

Toelichting op de balans

(1) Immateriële vaste activa

Het verloop van de immateriële vaste activa is als volgt:

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Boekwaarde per 1 januari	1.450	1.229
Investeringen	0	533
Afschrijvingen	-368	-312
Boekwaarde per 31 december	<u>1.082</u>	<u>1.450</u>

De aanschafwaarde en de cumulatieve afschrijvingen zijn:

	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
Aanschafwaarde	1.835	1.835
Cumulatieve afschrijvingen	-753	-385
Totaal Immateriële vaste activa	<u>1.082</u>	<u>1.450</u>

De immateriële vaste activa hebben betrekking op de ontwikkelkosten van een portal (website) ten behoeve van pensioencommunicatie naar deelnemers, de aanschaf en installatie van het vastgoedstelsel Reaturn alsmede de inrichting van het boekhoudprogramma AFAS Profit en het HR-systeem HR2Day. In 2019 hebben er geen additionele investeringen plaatsgevonden. Voor een deel van de geactiveerde kosten is een wettelijke reserve gevormd.

(2) Materiële vaste activa

De materiële vaste activa betreft de categorie andere vaste bedrijfsmiddelen.

Het verloop van de materiële vaste activa is als volgt:

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Boekwaarde per 1 januari	2.295	1.627
Investeringen	80	1.702
Desinvesteringen	-19	-354
Afschrijvingen	-563	-680
Boekwaarde per 31 december	<u>1.793</u>	<u>2.295</u>

De aanschafwaarde en cumulatieve afschrijvingen zijn als volgt:

	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
Aanschafwaarde	10.417	10.356
Cumulatieve afschrijvingen	-8.624	-8.061
Totaal Materiële vaste activa	<u>1.793</u>	<u>2.295</u>

De investeringen in 2019 hebben betrekking op de aanschaf van hardware, zoals laptops, monitoren en bijbehorende accessoires.

(3) Financiële vaste activa*Deelneming in groepsmaatschappijen*

Het verloop van de deelneming is als volgt:

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Stand per 1 januari	44	43
Resultaat deelnemingen	<u>2</u>	<u>1</u>
Boekwaarde per 31 december	<u>46</u>	<u>44</u>

Latente belastingvorderingen

Het verloop van de latente belastingvorderingen is als volgt:

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Stand per 1 januari	0	636
Afboeking latente belastingvordering	<u>0</u>	<u>-636</u>
Boekwaarde per 31 december	<u>0</u>	<u>0</u>

De latente belastingvordering per 31 december 2017 is in 2018 afgeboekt. Als gevolg van de fusie tussen SPF en SPOV en de intentie om het nieuwe pensioenfonds om te vormen tot een zelfadministrerend fonds, waarbij uitvoeringsorganisatie SPF Beheer fuseert met het niet vennootschapsbelastingplichtige nieuwe fonds, is de periode waarin SPF Beheer naar verwachting nog zelfstandig zal bestaan korter geworden. SPF Beheer verwacht in deze jaren geen verliezen te kunnen compenseren.

(4) Vorderingen*Handelsdebiteuren*

De vordering op handelsdebiteuren per eind 2019 bedraagt € 248 (2018: € 484). De vordering bestaat voor € 197 uit een vordering op SPF PE Pool FGR, voor € 27 uit een vordering op SPOV. Het restant van € 24 betreft diverse kleinere vorderingen.

Participanten

De post Vordering op participanten bestaat uit:

	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
Overige vorderingen	28	755
Totaal Vordering op participanten	<u>28</u>	<u>755</u>

Overige vorderingen en overlopende activa

De post Overige vorderingen en overlopende activa bestaat uit:

	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
Vooruitbetaalde bedragen	1.293	1.074
Nog te factureren bedragen	723	797
Omzetbelasting	<u>244</u>	<u>370</u>
Totaal Overige vorderingen en overlopende activa	<u>2.260</u>	<u>2.241</u>

De vooruitbetaalde bedragen zijn voornamelijk toegenomen ten opzichte van voorgaand verslagjaar vanwege vooruitbetalingen van licentiekosten.

(5) Eigen vermogen

Eind 2019 heeft een agiostorting plaatsgevonden door de aandeelhouder in verband met een dreigend ICAAP-tekort waardoor SPF Beheer niet zou voldoen aan de prudentiële kapitaalvereisten van DNB. De oorzaak van het dreigende tekort was enerzijds het negatieve resultaat 2019 en anderzijds een correctie op de bepaling van de kapitaalvereisten als gevolg van afstemming inzake de gehanteerde berekeningsmethodiek met DNB. Als gevolg van de agiostorting is per ultimo 2019 geen sprake van een tekort op de prudentiële kapitaalvereisten van DNB.

Geplaatst kapitaal

In 2019 is het geplaatst kapitaal niet gewijzigd. Ingevolge artikel 178c BW2 is het aandelenkapitaal vermeld in euro's. Het maatschappelijk kapitaal bedraagt € 11,3 miljoen en bestaat uit 25.000 gewone aandelen van nominaal € 453,78. Hiervan zijn 11.709 aandelen geplaatst (€ 5,3 miljoen).

Agioreserve

Het verloop van de agioreserve is als volgt:

	2019	2018
Stand per 1 januari	4.000	4.000
Storting	1.500	0
Stand per 31 december	5.500	4.000

Wettelijke reserve

Het verloop van de wettelijke reserve is als volgt:

	2019	2018
Stand per 1 januari	953	904
Toevoeging vanuit overige reserves i.v.m. investeringen	0	255
Onttrekking i.v.m. afschrijving investeringen	-236	-206
Stand per 31 december	717	953

In verband met de activering van de uitgaven voor de inrichting van de softwareprogramma's AFAS Profit en HR2Day is een wettelijke reserve gevormd. Onttrekkingen i.v.m. afschrijvingen van de investeringen worden toegevoegd aan de overige reserves.

Overige reserves

De overige reserves betreffen de algemene reserve.

Het verloop van de overige reserves is als volgt:

	2019	2018
Stand per 1 januari	3.243	2.207
Verdeling resultaat voorgaand verslagjaar	-762	1.085
Onttrekking i.v.m. investeringen en vorming wettelijke reserve	0	-255
Toevoeging i.v.m. afschrijving investeringen	236	206
Stand per 31 december	2.717	3.243

Onverdeeld resultaat

Het verloop van het onverdeelde resultaat is als volgt:	2019	2018
	<hr/>	<hr/>
Stand per 1 januari	-762	1.085
Verdeeld resultaat naar overige reserves	762	-1.085
Onverdeeld resultaat verslagjaar	-3.040	-762
Stand per 31 december	-3.040	-762
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

Voorstel resultaatsbestemming

Het verlies over 2019 ad € 3.040 wordt onttrokken aan de overige reserves.

(6) Voorzieningen

De voorzieningen bestaan uit een voorziening voor jubileumuitkering en een reorganisatievoorziening.

Voorziening voor jubileumuitkeringen

Het verloop van de voorziening is als volgt:	2019	2018
	<hr/>	<hr/>
Stand per 1 januari	348	360
Jubileumuitkeringen	-9	-12
Dotatie	73	0
Stand per 31 december	412	348
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

De voorziening betreft een voorziening voor jubileumuitkeringen. De hoogte van de voorziening kan afwijken van de werkelijk uit te keren bedragen als gevolg van wijzigingen in cao-afspraken en een ander dan verondersteld verloop van medewerkers. De verwachting is dat € 21 (2018: € 26) binnen een jaar wordt aangewend. Het restant van de voorziening kan als langlopend worden beschouwd.

Reorganisatievoorziening

Het verloop van de voorziening is als volgt:	2019	2018
	<hr/>	<hr/>
Stand per 1 januari	1.655	3.175
Kosten verslagjaar	-1.460	-1.122
• <i>Vrijval i.v.m. vervallen onderdelen van de reorganisatie</i>	-75	-322
• <i>Vrijval a.g.v. gewijzigde inschattingen/uitwerkingen van reorganisatie</i>	-51	-277
• <i>Dotatie a.g.v. gewijzigde inschattingen/uitwerkingen van reorganisatie</i>	4	201
Saldo vrijval/dotatie	-122	-398
Stand per 31 december	73	1.655
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

Het reorganisatieprogramma Fit voor de Toekomst is eind 2019 formeel beëindigd. Als gevolg van de gemaakte afspraken loopt een aantal verplichtingen door die hier zijn verantwoord. De stand per eind 2019 zal naar verwachting als volgt worden aangewend: € 17 is kortlopend en wordt binnen één jaar aangewend, € 56 is langlopend en wordt aangewend na 2020.

(7) Langlopende schulden

De post Langlopende schulden bestaat uit:	2019	2018
Afwikkeling premiepad	421	823
Huurincentive	383	433
Totaal Langlopende schulden	804	1.256

In 2015 is SPF Beheer een nieuwe pensioenovereenkomst aangegaan met SPF. Daarnaast is de premie-ingroeieregeling afgewikkeld, waarbij de middelen ter financiering worden overgedragen van SPF aan SPF Beheer. De afwikkelingsom die van SPF is ontvangen, dient voor 1/3^e deel voor de verlaging van de eigen bijdrage van de werknemer. Het restant (2/3^e deel) dient te worden aangewend voor de verlaging van de pensioenlast van SPF Beheer (werkgeversdeel). De toerekening vindt plaats in de periode na 2015, op basis van in de cao vastgelegde premiepercentages van de pensioengrondslag. Het kortlopende deel van deze verplichting is voor wat betreft het werknemersdeel verantwoord onder Overige kortlopende schulden en overlopende passiva.

In 2018 is van de verhuurder een huurincentive ontvangen van € 500. Deze wordt afgeschreven in 10 jaar vanaf 1 september 2018 en in mindering gebracht op de huurkosten. Het kortlopende deel van deze verplichting is verantwoord onder de overige kortlopende schulden en overlopende passiva.

(8) Kortlopende schulden*Schulden aan leveranciers*

De schulden aan leveranciers zijn afgenomen van € 1.227 per eind 2018 naar € 890 per eind 2019, een afname van € 337.

Belastingen en sociale lasten

De post Belastingen en sociale lasten bestaat uit:	2019	2018
Loonheffing	928	920
Pensioenpremie	1	7
Totaal Belastingen en sociale lasten	929	927

Overige schulden en overlopende passiva

De post Overige schulden en overlopende passiva bestaat uit:	2019	2018
Schulden aan medewerkers	1.684	1.132
Afwikkeling premiepad	399	519
Overige	1.078	1.398
Totaal Overlopende passiva	3.161	3.049

Het kortlopende deel van de verlaging van de pensioenlast uit hoofde van de afwikkeling van het premiepad is verantwoord onder Overige schulden en overlopende passiva (zie toelichting (7) Langlopende schulden). Hiervan heeft € 133 betrekking op het werknemersdeel (2018: € 173).

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

SPF Beheer vormt met de aandeelhouder SPF een fiscale eenheid voor de omzetbelasting. Uit dien hoofde is SPF Beheer mede hoofdelijk aansprakelijk voor de omzetbelastingsschulden van de fiscale eenheid.

In 2017 is een overeenkomst met CGI getekend voor de uitbesteding van de dienstverlening van het Rekencentrum. Deze overeenkomst heeft een resterende looptijd van 4 jaar en een resterend contractwaarde van € 4.418 waarvan € 1.128 vervalt binnen 1 jaar.

SPF Beheer is op 20 maart 2018 een nieuw huurcontract aangegaan dat loopt van 1 september 2018 tot en met 31 augustus 2028. De jaarlijkse verplichting uit hoofde van het huurcontract ter zake van het kantoorpand bedraagt circa € 540 (2018: € 526). SPF Beheer heeft de mogelijkheid de huurovereenkomst eenmalig tussentijds te beëindigen, te weten 5 jaar na ingangsdatum, derhalve per 1 september 2023. Indien gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheid tot tussentijdse beëindiging van de huurovereenkomst per 1 september 2023, is aan de verhuurder een eenmalig (compensatie)bedrag ter grootte van € 250, te vermeerderen met omzetbelasting, verschuldigd.

SPF Beheer heeft operational leasecontracten afgesloten voor haar wagenpark. Eind 2019 hebben de afgesloten leaseovereenkomsten een looptijd tot uiterlijk november 2023. De leaseovereenkomsten leiden tot een resterende verplichting van circa € 531 (2018: € 281) waarvan € 241 vervalt binnen 1 jaar.

Toelichting op de winst- en verliesrekening over 2019

(9) Netto-omzet

De door de onderneming te rapporteren gesegmenteerde informatie met betrekking tot de netto-omzet is opgesteld op basis van segmenten. Deze zijn aan de hand van de "managementbenadering" gedefinieerd: dat wil zeggen die bedrijfstakken die door de beleidsbeslissers worden onderkend ten behoeve van het strategische management. De drie primaire bedrijfstakken zijn: Pensioenbeheer, Vermogensbeheer en Varia. De omzet bedrijfstakken Vermogensbeheer en Pensioenbeheer heeft betrekking op de activiteiten die gerelateerd zijn aan de pensioenfondsen. De bedrijfstak "Varia" bevat omzet die gerelateerd is aan de uitvoering van specifieke arbeidsregelingen. Alle netto-omzet van SPF Beheer wordt in Nederland behaald.

De gesegmenteerde informatie bestaat uit:	2019	2018
Vermogensbeheer	22.121	20.482
Pensioenbeheer	10.705	9.657
Varia	1.733	1.583
Totaal Netto-omzet	34.559	31.722

Voor gesegmenteerde informatie met betrekking tot het gemiddeld aantal personeelsleden, afgestemd op de inrichting van SPF Beheer, wordt verwezen naar toelichting (10) Lonen en salarissen.

(10) Lonen en salarissen

Deze post Lonen en salarissen bestaat uit:	2019	2018
Salarissen personeel (incl. vakantiegeld en decemberuitkering)	11.681	11.374
Variabele beloning	172	158
Uitbetaalde verlofdagen	115	153
Dotatie voorziening jubileumuitkeringen	73	0
Dotatie/vrijval verplichting niet opgenomen verlofdagen	50	-3
Overige lonen en salarissen	153	77
Totaal Lonen en salarissen	12.244	11.759

Het gemiddeld aantal personeelsleden (fulltime equivalenten) bedraagt 159 (2018: 151). Dit is exclusief de personeelsleden die boventallig zijn verklaard vanwege de reorganisatie.

De verdeling van het personeel over de directoraten is als volgt:	2019	2018
Operatie	55	53
Vermogensbeheer	50	50
Financiën & Risicomanagement	28	26
Algemeen	26	22
Totaal gemiddeld aantal personeelsleden	159	151

(11) en (12) Sociale lasten en Pensioenlasten

De medewerkers zijn deelnemer in de regeling van SPF. De beleidsdekkingsgraad van het fonds is per eind 2019 108,1% (2018: 115,1%). De beleidsdekkingsgraad ligt per eind 2019 onder het vereist eigen vermogen, net als eind 2018. SPF heeft daarom in maart 2019 een geactualiseerd herstelplan ingediend dat aangeeft dat het pensioenfonds naar verwachting binnen de wettelijke termijn over voldoende buffers beschikt. Het herstel moet volgens het plan vooral komen uit het rendement op de beleggingen. Voor het verwachte rendement gaat het pensioenfonds uit van zijn eigen verwachtingen, die lager zijn dan de wettelijk toegestane maxima.

De pensioenregeling kwalificeert voor de financiële verantwoording als een toegezegde bijdrageregeling. Kenmerk van de pensioenregeling is dat SPF Beheer in het kader van deze regeling zich tot en met eind 2015 had verplicht tot het betalen van een vooraf vastgestelde jaarlijkse premie, te weten een jaarlijks toenemend percentage van de loonsom. Per 1 januari 2016 is de pensioenregeling aangepast in het kader van het nieuw Financieel Toetsingskader, waardoor SPF Beheer een (hoger) vast percentage van het pensioengevend salaris is verschuldigd. SPF Beheer werd door SPF gecompenseerd voor deze aanpassing, middels een lagere maandelijkse premiebetaling. Deze periode loopt naar verwachting tot en met 2022. De compensatie dient voor 1/3-deel voor de verlaging van de werknemersbijdrage en 2/3-deel voor de verlaging van de werkgeverslast. SPF Beheer heeft na betaling van de overeengekomen premie geen verplichting tot het betalen van aanvullende bedragen in geval sprake zou zijn van een tekort bij het pensioenfonds. De actuariële risico's en de beleggingsrisico's liggen bij het pensioenfonds en haar deelnemers.

(13) Mutatie reorganisatievoorziening

Voor de toelichting op de mutatie reorganisatievoorziening wordt verwezen naar de toelichting op de balanspost (6) voorzieningen.

(14) Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa

De post Afschrijvingen bestaat uit:	2019	2018
Afschrijvingen materiële vaste activa	563	680
Vervroegde afschrijving materiële vaste activa	19	354
Afschrijvingen immateriële vaste activa	368	312
Totaal Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	950	1.346

(15) Overige bedrijfslasten

De post Overige bedrijfslasten bestaat uit:	2019	2018
Kosten inhuur personeel	9.951	4.966
Automatiseringskosten	4.324	3.531
Kosten externe adviseurs en diensten derden	1.666	2.419
Huisvesting- en kantoorkosten	1.458	1.536
Overige personeelskosten	1.554	1.478
Commerciële kosten	127	131
Overige kosten	2.680	2.629
Totaal Overige bedrijfslasten	21.760	16.690

De Overige kosten betreffen met name niet-terugvorderbare btw op inkoopfacturen.

(16) Financiële baten en lasten

De rentebaten betreffen de afronding van de afdracht loonheffingen, de rentelasten hebben betrekking op in rekening gebrachte negatieve bankrente.

(17) Belastingen

Deze post Belastingen bestaat uit:

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Afboeking latente belastingvordering	0	636
Vennootschapsbelasting verslagjaar	0	0
Totaal Belastingen	<u>0</u>	<u>636</u>

De latente belastingvordering per 31 december 2017 is in 2018 afgeboekt. Als gevolg van de fusie van SPF en SPOV alsmede de intentie om het nieuwe pensioenfonds om te vormen tot een zelfadministrerend fonds, waarbij uitvoeringsorganisatie SPF Beheer opgaat in het niet vennootschapsbelastingplichtige nieuwe fonds, is de periode waarin SPF Beheer naar verwachting nog zelfstandig zal bestaan korter geworden. SPF Beheer verwacht in deze periode geen verliezen te kunnen compenseren. Per 31 december 2019 heeft SPF Beheer in totaal € 6,1 miljoen (2018: € 3,1 miljoen) opgebouwd wat in aanmerking komt voor voorwaartse verliescompensatie. Aangezien SPF Beheer verwacht dat deze niet gerealiseerd kan worden, is hier geen latente belastingvordering voor opgenomen.

(18) Aandeel in het resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen

Het betreft het aandeel in het resultaat in KiDafo Beheer B.V. In 2019 was dat € 2 (2018: € 1).

Kosten accountant

Met betrekking tot het verslagjaar zijn door de externe accountant ten laste van de vennootschap en haar groepsmaatschappijen de volgende kosten gemaakt:

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Onderzoek jaarrekening	101	117
Andere assurance-opdrachten	185	394
Totaal kosten accountant	<u>286</u>	<u>511</u>

De kosten voor het onderzoek jaarrekening zijn gebaseerd op de totale kosten die gerelateerd zijn aan de jaarrekening van het verslagjaar. De andere assurance-opdrachten bestaan voornamelijk uit werkzaamheden in verband met de controle van de ISAE 3402 rapportages van SPF Beheer voor vermogensbeheer en pensioenbeheer. De werkzaamheden van de accountant hebben voor een groot deel plaatsgevonden in 2020.

Bezoldiging Directeuren en Commissarissen

De bezoldiging van de statutaire directeuren, E. Kreikamp en M.P. Mos, bedroeg in verslagjaar 2019 € 491 (2018: € 478). Het hierin begrepen werkgeversdeel van de pensioenbijdragen is € 23 (2018: € 20), het variabele deel € 43 (2018: € 40). De bezoldiging van de drie commissarissen bedroeg in 2019 € 50 (2018: € 50).

Gebeurtenissen na balansdatum

Fusie

Op 1 april 2020 hebben het Spoorwegpensioenfonds (SPF) en Stichting Pensioenfonds Openbaar Vervoer (SPOV) hun krachten gebundeld door middel van een fusie, waarbij de fondsen samen verder gaan onder de naam Stichting Pensioenfonds Rail & Openbaar Vervoer. Daarnaast is door beide besturen de intentie uitgesproken om het nieuwe pensioenfonds om te vormen tot een zelfadministrerend fonds met als streefdatum 1 januari 2021, waarbij SPF Beheer opgaat in het nieuwe fonds. De definitieve besluitvorming staat gepland voor het najaar van 2020, onder voorbehoud van formele goedkeurings-trajecten met stakeholders aan de kant van het nieuwe fonds en van SPF Beheer, waarna ook de impact op SPF Beheer inzichtelijk zal worden.

Uitbraak coronavirus

De uitbraak van het coronavirus gedurende de eerste maanden van 2020 heeft grote gevolgen op de wereldwijde economie. De gevolgen van de uitbraak van het coronavirus worden aangemerkt als gebeurtenissen na balansdatum die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en zijn derhalve niet in de jaarrekening over 2019 verwerkt. De uitbraak van het coronavirus en de ontstane coronacrisis in 2020 heeft een negatieve impact op de resultaten van SPF Beheer. Deze daling heeft zich met name voorgedaan vanaf maart 2020. De omzet van SPF Beheer is voor een deel afhankelijk van de omvang van het belegd vermogen van de klanten. Door de reactie op de markten als gevolg van de crisis is de waarde van het belegd vermogen sinds maart sterk aan schommelingen onderhevig en per saldo in waarde gedaald. Naar het zich laat aanzien zal het resultaat over 2020, door de coronacrisis negatief afwijken van de initiële verwachtingen. Bij het opmaken van het jaarverslag is de volledige impact van de uitbraak van het coronavirus op onze bedrijfsvoering, de door de klanten uitbestede processen en het resultaat nog niet duidelijk. Dit zal namelijk mede afhangen van de wijze waarop de uitbraak van het coronavirus kan worden beheerst. Door de grote onzekerheid is het moeilijk om de verschillende scenario's in kaart te brengen.

Utrecht, 28 mei 2020

Raad van Commissarissen

Directie

De heer drs. M. Niggebrugge, voorzitter

De heer mr. E. Kreikamp,
Algemeen directeur

De heer ir. B.F. Dessing, lid

De heer M.P. Mos RA RC RBA,
Directeur Financiën & Risicomanagement

Mevrouw drs. S.N. van den Herik, lid

De heer drs. J.F. van Halewijn,
Directeur Vermogensbeheer

De heer E.M. van der Reijden,
Directeur Operatie a.i.

Overige gegevens

Statutaire bepaling ten aanzien van de bestemming van het resultaat

Volgens artikel 23 van de statuten stelt de algemene vergadering van aandeelhouders de bestemming van het resultaat vast, op basis van een voorstel van de Directie, na goedkeuring door de Raad van Commissarissen.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de Algemene Vergadering van Aandeelhouders en de Raad van Commissarissen van SPF Beheer B.V.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van SPF Beheer B.V. te Utrecht gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van SPF Beheer B.V. op 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2019;
- de winst-en-verliesrekening over 2019;
- het kasstroomoverzicht over 2019;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Wij zijn onafhankelijk van SPF Beheer B.V. zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Benadrukking van ontwikkelingen omtrent Corona

De ontwikkelingen rondom het Corona (Covid-19) virus hebben grote invloed op de gezondheid van mensen en onze samenleving en daarbij ook op de operationele en financiële prestaties van organisaties en de beoordeling van de mogelijkheid om de continuïteit te handhaven. De jaarrekening en onze controleverklaring daarbij zijn gebaseerd op de condities op het moment dat deze zijn opgemaakt en de situatie verandert van dag tot dag. De invloed van deze ontwikkelingen op SPF Beheer BV is uiteengezet in het bestuursverslag op pagina 12, als onderdeel van de risicoparagraaf op pagina 9 en pagina 10, in de toekomstvisie op pagina 13 en de toelichting bij de gebeurtenissen na balansdatum op pagina 36. Wij vestigen de aandacht op deze uiteenzettingen. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- verslag van de directie;

- de overige gegevens;
- andere informatie bestaande uit: profiel, kerncijfers en bericht van de Raad van Commissarissen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het verslag van de directie en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden voor de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directie en de Raad van Commissarissen voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de Raad van Commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amsterdam, 28 mei 2020

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. A. Snaak RA